

Lausunto Mäntsälän strategisesta yleiskaavasta, ehdotusvaihe

Maakuntahallitus 30.03.2026 § 40
531/06.02.00/2024

Tiivistelmä

Mäntsälän strateginen yleiskaava on ehdotusvaiheessa. Kaavan peruseriaatteet ovat monilta osin yleiskaavoitusta ohjaavan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan mukaisia, mutta osin kaavassa on tarkistamisen ja tarkentamisen tarvetta maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi. Tietyiltä osin kaavakokonaisuus on vaikeaselkoinen, osin myös ristiriitainen, ja lausunnon antaminen on haastavaa. Uudenmaan liiton näkökulmia on tuotu lausunnossa esiin teemoittain, sekä yhteenvetona lausunnon lopussa. Uudenmaan liitto kannustaa jatkamaan työtä, jotta tärkeä, pitkä ja laaja kaavatyö saadaan päätökseen.

Kaava-alueeseen kohdistuu lukuisia, maakuntakaavassa osoitettuja valtakunnallisia, maakunnallisia ja/tai seudullisia intressejä. Maakuntakaavan mukaisuuden varmistaminen ja tarkentaminen, sekä kaava-aineiston selkeyttäminen edellyttää muutoksia kaava-aineistoon ja siten mahdollisesti yleiskaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamista.

Maakuntahallitukselle esitetään, että se päättää antaa ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Asian vireilletulo

Mäntsälän kunta on pyytänyt lausuntoa Mäntsälän strategisen yleiskaavan ehdotuksesta. Lausunto on pyydetty antamaan 13.3.2026 mennessä. Uudenmaan liitto on saanut lisäaikaa 30.3.2026 asti maakuntahallituksen kokousaikataulusta johtuen.

Kaava-ainesto löytyy kunnan verkkosivuilta: [Strateginen yleiskaavaehdotus \(2026\) - Mäntsälän kunta](#)

Asian tausta

Kaavan tavoitteet, vaiheet ja kaavatilanne

Mäntsälän strateginen yleiskaava 2050 on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma koko kunnan alueelle. Siinä näkyvät Mäntsälän kunnan maankäytön suuret linjat ja tavoitteet sekä erilaisten toimintojen yhteensovittaminen ja yleispiirteiset aluevaraukset, jotka edelleen ohjaavat alueidenkäytön suunnittelua ja järjestämistä, asemakaavoitusta ja tarvittaessa osayleiskaavoitusta.

Strategisen yleiskaavan päätevoitteina on:

- Riittävät, monipuoliset ja kilpailukykyiset kaavavarannot asuin- ja yritysraentamisen tarpeisiin
- Kasvun ohjaaminen kirkonkylän ja Hyökännummen asemakaava-alueilla
- Kyläkeskuksien kehittäminen ja haja-asutusalueiden maankäytön ohjaaminen
- Luonnonläheisesti kasvava ja kehittyvä Mäntsälä
- Liikenneverkon kehittäminen ja kestävä liikkuminen

Mäntsälän koko kunnan yleiskaavan laadinta on käynnistetty vuonna 2018. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä vuonna 2018, ja

yleiskaavatyön kehityskuvat vuonna 2020. Kaavaluonnos oli ensimmäisen kerran nähtävillä syksyllä 2021. Tämän jälkeen kunnanhallitus päätti, että yleiskaavaa jatketaan strategisena. Strategisen yleiskaavan luonnos oli nähtävillä loppuvuonna 2024.

Mäntsälässä on kahdeksan voimassa olevaa osayleiskaavaa. Strateginen yleiskaava kumoaa kaikki voimassa olevat osayleiskaavat.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa (Alueidenkäyttölaki 32§).

Suunnittelualuetta koskee Helsingin seudun vaihemaakuntakaava, joka on osa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuutta. Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat kolme vaihemaakuntakaavaa ovat saaneet lainvoiman 13.3.2023 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. Kaavakokonaisuus korvaa aiemmin voimassa olleet maakuntakaavat, lukuun ottamatta Östersundomin alueen maakuntakaavaa ja 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua. Kun vallitsevaa kaavatilannetta tulkitaan, on kaikki voimassa olevat maakuntakaavat ja maakuntakaavamerkinnot huomioitava samanaikaisesti.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Mäntsälään on osoitettu seuraavia merkintöjä:

- keskustatoimintojen alue, keskus, ja siihen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke
- tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalue
- kaupan alue
- valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie
- päärata
- maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät tiet sekä niihin liittyvät ohjeelliset merkinnät
- suojelualueet, Natura 2000 alueet
- metsätalousvaltaisia alueita, jotka ovat laajoja, yhtenäisiä ja ekologisen verkoston kannalta merkittäviä
- viheryhteystarpeita, virkistysalueita
- kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet
- pohjavesialueet
- arvokkaat geologiset muodostumat
- maa-aineshuollon kehittämisalue
- teknisen huollon verkostot (sähkö, maakaasu)
- ampumarata-alue

Lisäksi yleiskaavoitusta ohjaavat maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset, joista tämän yleiskaavan osalta keskeisimpiä ovat:

- Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja.
- Alue- ja yhdyskuntarakennetta tulee kehittää olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen.
- Ympärivuotista asumista sekä työpaikkarakentamista on ohjattava ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitettuihin keskuksiin, pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeelle, taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeille sekä palvelukeskitymiin. Keskusten välisten liikenneyhteyksien kehittämistä on tuettava erityisesti joukkoliikenteeseen perustuen.

- Uudet asuin- ja työpaikka-alueet tulee suunnitella niin, että ne täyttävät kestävän ympäristön kriteerit: alueiden sijainnin alue- ja yhdyskuntarakenteessa sekä rakentamisen määrän ja tehokkuuden tulee olla sellaista, että monipuolisille toiminnoille, lähipalveluille ja joukkoliikenneyhteyksille sekä lyhyille asiointimatkoille kävellen ja pyöräillen syntyy edellytykset.
- Maakuntakaavassa osoitettujen keskusten, palvelukeskittymien ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella tapahtuvan asuin- ja työpaikkarakentamisen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Rakentamisen ohjauksessa tulee huomioida olemassa olevan infrastruktuurin mahdollisimman tehokas hyödyntäminen, palveluiden saavutettavuus ja kestävän liikkumisen edellytykset.
- Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämisestä on vältettävä erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla.

Uudenmaan liiton aiemmat lausunnot

Uudenmaan liitto on antanut lausunnon Mäntsälän yleiskaavatyötä taustoittavasta kehityskuvavaiheesta syksyllä 2020, sekä yleiskaavan luonnoksesta vuonna 2021 ja strategisen yleiskaavan luonnoksesta 2025.

Strategisen yleiskaavan luonnoksesta annetussa lausunnossaan liitto kiinnitti huomiota erityisesti yleiskaavan tarkkuustasoon, mitoitukseen, maakuntakaavan toteuttamiseen ja kestäväan alue- ja yhdyskuntarakenteeseen. Lausunnossa todettiin, että uuden rakentamisen sijoittumisen mahdollisuudet vaikuttivat ylimitoitetuilta suhteessa maakuntakaavan nykyisen rakenteen tehostamista korostavaan ohjaukseen. Kaavaratkaisun riskinä nähtiin yhdyskuntarakenteen hajautuminen, sekä haitalliset ilmasto- ja kuntataloudelliset vaikutukset. Lisäksi lausunnossa todettiin, että kaavaratkaisu ei riittävällä tavalla edistä maakuntakaavan toteutumista, ja kaavan jatkovalmistelussa on tarpeellista tavoitella kestävämpää alue- ja yhdyskuntarakennetta, sekä selvittää tiivistämisen ja uusien alueiden käyttöönoton ajoittamisen mahdollisuuksia.

Ehdotus lausunnoksi

Yleistä

Yleisenä palautteena Uudenmaan liitto toteaa, että lausunnon antaminen kaavaehdotuksesta on haastavaa, sillä kaavakokonaisuus on osin vaikeaselkoinen.

Kaavakarttaan on juuri ennen nähtävälleasettamista tehty muutoksia, mutta kaavaselostusta ei ole vastaavasti päivitetty. Tehdyt muutokset on kuvattu tekstinä kaavaselostuksen liitteessä. Varsinainen kaavaselostuksen sisältö on siis osin ristiriidassa sekä kaavakartan että oman liitteensä kanssa. Varsinainen kaavaselostus antaa tiettyjen teemojen osalta virheellisen kuvan kaavan sisällöstä.

Herää kysymys, täyttääkö kaava-aineisto alueidenkäyttölain vaatimukset: laki edellyttää, että selostuksen on oltava selkeä ja tarjottava tarvittava tietopohja päätöksenteolle. Sen tulee antaa riittävät tiedot kaavan tavoitteista, valmistelusta, sisällöstä sekä vaikutuksista. Selostuksen avulla päättäjien ja osallisten on voitava arvioida kaavan toteuttamiskelpoisuutta ja vaikutuksia.

Pääkartan ja oikeusvaikutteisten liitekarttojen muodostamaa kokonaisuutta on vaikea tulkita. Eri karttojen sisältö on myös osin päällekkäistä, sillä osa liitekartoilla esitetyistä teemoista on esitetty myös pääkartalla. Kaavamerkintöjen osoittaminen yhdellä kartalla tukisi kokonaisuuden ymmärtämistä ja tulkittavuutta, ja toisi paremmin esiin sen, miten eri toimintoja on yhteensovitettu.

Kokonaisuutena katsottuna Uudenmaan liitto toteaa, että kaavan sisältö ja kaava-asiakirjat edellyttävät muutoksia ja muokkaamista. Liiton näkemyksen mukaan kaavaehdotus olisi hyvä tarkistusten ja muokkausten jälkeen asettaa uudelleen nähtäville (Maankäyttö- ja rakennusasetus 32 §). Uudenmaan liitto kannustaa jatkamaan työtä, jotta tärkeä, pitkä ja laaja kaavatyo saadaan päätökseen.

Väestö / skenaariot

Uudenmaan liiton väestö- ja työpaikkaprojektiot on laadittu koko Uudenmaan alueelle vuonna 2025. Ne perustuvat kahteen skenaariovaihtoehtoon, joista toisessa Uudenmaan talouden, työpaikkojen ja väestön kasvu on nopeaa kun taas toisessa kasvun oletetaan hidastuvan.

Väestöprojektoiden lähtökohtana on Uudenmaan kuntien väestö vuoden 2023 lopussa. Projektiot kuvaavat kunkin kunnan väestömäärää ikäryhmittäin, mutta ei väestön tarkempaa sijoittumista kunnan sisällä. Projektioissa on huomioitu väestön vanhenemisen, muuttoliikkeen, syntymien ja kuolemien vaikutus.

Arvioissa Mäntsälän kunnan väkiluvusta vuoteen 2050 mennessä on merkittävä ero eri projektoiden välillä: Laajentuvan kasvun projektiomallissa Mäntsälässä arvioidaan olevan noin 5900 asukasta enemmän ja keskittyvän kasvun projektiomallissa noin 120 asukasta vähemmän kuin kunnassa tällä hetkellä on. Väkiluvun kasvu projektioissa perustuu yksinomaan muuttovoittoon.

Mäntsälän kunta on teettänyt yleiskaavan pohjaksi väestöennustetarkastelun. Ennusteessa on tarkasteltu neljää eri skenaarioita, ja kaavaselostuksessa on kuvattu eri skenaarioiden mukaiset kehityskuvat, sekä niihin liittyvät oletukset ja epävarmuudet. Kunnan väestönkasvu perustuu jokaisessa skenaariossa maan sisäiseen ja ulkomaiseen tulomuuttoon.

Kunnan asettama väestönkasvutavoite on 0,3–1,0 %/vuosi. Yleiskaavan mitoitus perustuu uusien asuinalueiden osalta 1 %:n vuosittaiseen väestönkasvuun, mikä tarkoittaa noin 6039 asukkaan lisäystä vuoteen 2050 mennessä. Tämä tarkoittaisi 28 %:n väestönkasvua vuosien 2023–2050 aikana. Yhden prosentin väestönkasvu vastaa pitkälti Uudenmaan liiton väestöprojektion laajentuvan kasvun skenaariota.

Uudenmaan liiton väestöprojektiin ja toisaalta Mäntsälän omaan väestöennusteeseen pohjautuen kunnan on perusteltua varautua yleiskaavassa kasvuun. Kunnan kokonaisväestömäärä voi ennusteiden mukaan kuitenkin vaihdella merkittävästi tulevaisuudessa. Sen sijaan varmuudella voidaan olettaa ikääntyvien määrän kasvavan nykyisestä, mikä on tuotu esille selostuksessa. Yleiskaavassa tuleekin tästä syystä maankäytön suunnittelun keinoin varmistaa riittävät edellytykset etenkin arjen palveluiden sujuvalle saavutettavuudelle.

Alue- ja yhdyskuntarakenne

Maakuntakaavan keskeinen suunnitteluperiaate yhdyskuntarakenteen kehittämisen osalta on nykyisen rakenteen hyödyntäminen sitä tehostamalla ja tiivistämällä. Maakuntakaavassa osoitetut keskuksat ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeet ovat maakunnan ensisijaisia yhdyskuntarakenteen kehittämisen alueita.

Maakuntakaavassa Mäntsälässä keskuksiksi on osoitettu kirkonkylä, samoin Mäntsälän Hyökännummen kanssa kokonaisuuden muodostava mutta Tuusulan kunnan puolella sijaitseva Kellokoski. Kirkonkylää ympäröivä taajama on osoitettu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi. Aluerakenteellisesti tarkasteltuna kirkonkylä ja Hyökännummi yleiskaavan asumisen kehittämisen painopistealueina ovat maakuntakaavan mukaiset.

Yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu asuinalueina nykyiset asemakaavoitetut taajama-alueet. Kaavamääräys painottaa maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti mm. yhdyskuntarakenteen tehostamista, kestävän liikkumisen edistämistä ja palvelujen saavutettavuutta ja näitä periaatteita on tuotu esiin myös kaavaselostuksessa.

Yleiskaavassa osoitetut uudet asuinalueet kytkeytyvät Mäntsälän kirkonkylän taajama-alueeseen ja Hyökännummen alueeseen, mutta laajentavat yhdyskuntarakennetta ympäröiville, nykyisellään pitkälti rakentamattomille pelto- ja/tai metsäalueille. Uusien alueiden osalta kaavaratkaisu on varsin avokätinen: Pinta-alallisesti tarkasteltuna uudet alueet ovat varsin laajoja esimerkiksi suhteutettuna nykyiseen rakennettuun taajama-alueeseen.

Vastaavasti kuin edellisessä lausunnossaan Uudenmaan liitto katsoo, että ottaen huomioon maakuntakaava, Mäntsälää koskevat väestöennusteet sekä olemassa olevan yhdyskuntarakenteen tehostamispotentiaali, tulisi olevan rakenteen tehostamisen ensisijaisuuden ja uusien alueiden käyttöönoton toissijaisuuden näkyä selkeämmin kaavaratkaisussa.

Mahdollisten uusien laajentumisalueiden kokoa ja määrää tulisi arvoida kriittisesti ottaen huomioon jo rakennettujen taajama-alueiden yleiskaavatyössä tunnistettu, merkittävä täydennysrakentamispotentiaali. Uusien alueiden käyttöönoton vaiheistusta tulisi ohjata selkeämmin, jotta uusille alueille laajennutaan vasta, kun sille on todellinen tarve ja että mahdollinen laajentuminen tapahtuu hallitusti yksi selkeä kokonaisuus kerrallaan, ei joka suuntaan samanaikaisesti hajautuen. On hyvä, että edellisen vaiheen kaavaluonnoksessa mukana olleet yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia osoittaneet nuolet on jätetty pois kaavaehdotuksesta.

Rakentamiseen otettavien alueiden vaiheistaminen vaikuttaa myös siihen, että viheralueiden laatua suhteessa ekologiseen kytkeytyvyyteen sekä luonnon tuottamia ekosysteemipalveluja voidaan säilyttää pidempään nykyisen taajaman lähialueilla. Etenemällä uusien alueiden käyttöönotossa suunnitelmallisesti yksi kokonaisuus kerrallaan vältetään sekä viherympäristön pirstoutumista että hyödynnetään tarvittavat kunnallistekniset investoinnit tehokkaasti, mikä tukee sekä kuntatalouden kestävyttä että ilmastotavoitteita. Myös kestävän liikkumisen kehittämisen edellytykset ovat paremmat yhtenäisessä kuin hajanaisessa yhdyskuntarakenteessa.

Liikenne ja saavutettavuus

Strategisessa yleiskaavassa on osoitettu eri skenaarioita liikennejärjestelmän toteutumiseksi, kuitenkin valitsematta, mitä

skenaariota yleiskaava toteuttaa. Näin ollen liikenteen osalta vaikutusten arviointi on jäänyt enemmän toteavaksi kuin arvioivaksi. Uudenmaan liitto toivoo selkeää valintaa siitä mitä liikennejärjestelmän skenaarioita yleiskaava toteuttaa, sekä valitun vaihtoehdon tarkempaa vaikutusten arviointia. Huomiona liitto esittää mahdollisuuden vaiheittaiseen toteutukseen, jolloin tulevaisuuden arvioinnin haastetta voidaan ratkaista portaittaisella toteutuksella.

Yleiskaavassa esitetyn uuden valtatie 4:n eritasoliittymän vaikutusten arviointi yhdyskuntarakenteeseen on jäänyt osin toteamatta. Uuden liittymän toteuttamisen yhtenä ehtona valtakunnallisesti merkittävän kaksiajorataisen tien osalta on, ettei liittymä muun muassa hajauta yhdyskuntarakennetta. Uudenmaan liitto toivoo, että tämä vielä tarkastellaan liittymän vaikutuksien osalta kattavammin.

Uudenmaan liitto haluaa vielä korostaa, että valtakunnallisesti sekä maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien teiden yhteyteen ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät joukkoliikenteen tai kuljetusten palvelutasoa. Lisäksi pitkämatkaisen liikenteen sujuvuus tulee varmistaa erityisesti maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien teiden osalta. Kehittämistoimenpiteet tulee tehdä teiden sujuvuutta ja turvallisuutta heikentämättä erityisesti valtakunnallisesti merkittävien teiden liittymiin kohdistuneiden toimenpiteiden osalta.

Strateginen yleiskaava on maakuntakaavaa tarkempi maankäyttöä ohjaava, tässä tapauksessa oikeusvaikutteinen asiakirja, jolloin mittakaava ei voi olla maakuntakaavaa yleispiirteisempi. Tästä erityisenä huomiona Sälinkääntien ja valtatie 25:n välinen ohjeellinen tieliikenteen yhteystarve -merkintä. Maakuntakaavassa tie on osoitettu seudullisesti merkittävän tien ohjeellisena linjauksena. Uudenmaan liitto toivoo tarkennusta tähän.

On hyvä, että liityntäpysäköintitarpeet sekä jalankulun että pyöräilyn sujuvat yhteydet on tuotu osaksi rautatieaseman sekä selvitettävien julkisen liikenteen pysäkkien merkintöjä. Tässä yhteydessä olisi tarpeen korostaa vielä maakunnallisesti merkittävän liityntäpysäköinnin tarvetta.

On erittäin positiivista, että kaavassa on huomioitu kehittämisalue -merkinnällä raskaan liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelualue sekä elinkeinoelämän kehittämisalue. Kehittämisalueen määräyksessä olisi hyvä todeta sanallisesti myös raskaan liikenteen taukopaikka, kuten selostuksessa on kuvattu.

Elinkeinot ja kauppa

Kaavaratkaisu mahdollistaa elinkeinotoimintojen sijoittumisen hyvin laajalle vyöhykkeelle erityisesti kirkonkylän eteläpuolella. Yleiskaavassa on osoitettu työpaikkatoimintojen alueita, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, tilaa vaativia elinkeinoalueita, uusia ja kehitettäviä tilaa vaativia elinkeinoalueita, teollisuuden ja varastoinnin reservialueita, sekä kehittämisalueita, jotka ovat kaavamääräyksen mukaan myös elinkeinoelämän kehittämisalueita. Lisäksi yleiskaavassa on osoitettu maainesten ottoalueita sekä kiertotalouden ja jätehuollon alueita.

Uudenmaan liitto on tuonut jo luonnosvaiheen lausunnossaan esille elinkeinotoimintojen alueiden huomattavan laajuuden. Luonnosvaiheen jälkeen alueiden laajuudet ovat pääosin ennallaan - keskeisin muutos teeman osalta liittyy valtatie 4 varren uuden ja kehitettävän tilaa vaativan elinkeinoalueen supistumiseen eteläosastaan. Myös elinkeinotoiminnan laajenemissuuntia osoittavat nuolet on poistettu, mikä on hyvä asia. Maainesten ottoalueita ja kiertotalouden ja jätehuollon alueita on edelleen

lisätty luonnosvaiheen jälkeen. Teollisuuden ja varastoinnin reservialueen merkintä Mäntsälän Aeron alueelle sekä pohjoisen liittymän läheinen jätehuollon ja kiertotalouden alue (EJ) on lisätty 29.10.2025 kokouksen jälkeen, ja merkintöjen perustelut löytyvät liitteestä 4. Huomioiden alueiden laajuus ja niihin liittyvät vaikutukset, ovat vaikutusten arvioinnit hyvin kepeästi laadittuja.

Kaavaratkaisu ei varmista maakuntakaavassa tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueeksi osoitetun Kapulin alueen ensisijaisuutta elinkeinotoimintojen sijoittumisalueena, eikä ota kantaa mahdollisten laajenemisalueiden vaiheistukseen. Kaavaratkaisu ei riittävällä tavalla toteuta maakuntakaavan keskeisiä periaatteita, jotka korostavat olevaan rakentamiseen tukeutumista ja hajautumisen välttämistä myös elinkeinotoimintojen osalta.

Kaupan osalta yleiskaavaselostuksen mukaan tulevaisuuden tavoitteena on keskustan säilyminen kaupan palveluverkon keskuksena ja sen edelleen kehittyminen. Tämä on myös maakuntakaavan tavoite kaupan ohjauksessa. Yleiskaavassa tilaa vaativalle kaupalle on osoitettu aluevarauksia Mäntsälänportin alueelle maakuntakaavan mukaisesti.

Joiltakin osin kaupan kaavamääräykset edellyttävät vielä tarkennuksia. Esimerkiksi uusien tilaa vaativien elinkeinoalueiden kaavamääräystä tulisi yhdenmukaistaa tilaa vaativien elinkeinoalueiden kaavamääräyksen kanssa. Lisäksi ylipäänsä kaupan ohjaukseen liittyvissä kaavamääräyksissä olisi ilmausten osalta hyvä pyrkiä yhdenmukaiseen tyyliin eri merkintöjen välillä, jotta määräykset olisivat mahdollisimman selkeälukuisia.

Viherrakenne

Kaavaehdotuksen rakentamista sallivat aluevaraukset ja merkinnät kattavat nykyisten, osittain hyvinkin väljän rakenteen taajama-alueiden ja kylien lisäksi laajoja uusia alueita. Uudenmaan liitto toistaa kaavaluonnoksesta annetun lausuntonsa, että ratkaisu mahdollistaa ihmistoiminnan häiriöiden leviämisen laajemmalle alueelle niin, että sillä olisi todennäköisesti heikentävä yhteisvaikutus ekologisten verkostojen toimivuuteen maakunnallislakin tasolla.

Laajojen uusien alueiden käyttöönotto rakentamiseen voi heikentää myös mahdollisuuksia luonnonrauhaan ja virkistykseen. Lisäksi Uudenmaan liitto muistuttaa luonnosvaiheen lausunnostaan seuraavista asioista:

- Luonnon arvojen huomioon ottamiseen on aiempaa enemmän tarvetta, sillä ilmaston muuttuminen osaltaan heikentää laajien mahdollisuuksia säilyä nykyisissä elinympäristöissään. Maakuntakaavan yleismääräykset edellyttävät muun muassa, että ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot.”
- Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa (s. 143) viitataan, että asemakaavoituksessa ”tulee huomioida suojelualueiden kytkeytyneisyyden säilyminen”. Asia on muotoiltu ikäänkuin määräykseksi vaikutusten arvioinnin alla, mutta vastaava asia, ekologisten verkostojen ydinalueiden kytkeytyvyys, ei selkeästi sisälly oikeusvaiutteisiin kaava-aineiston osiin.

Uudenmaan liitto pitää monia yleismääräysten luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen sekä ilmastomuutoksen hillintään- ja siihen sopeutumiseen liittyviä osia hyvinä. Yleismääräyksiä on kuitenkin syytä täydentää

niin, että luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvia haittoja tulee ensisijaisesti välttää ja vasta sen jälkeen lieventää.

Ekologiset yhteydet

Yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu kuusi ohjeellista viheryhteystarvemerkinä. Vaikka merkintöjen sijainti kaavakartalla vastaa voimassa olevaa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaa, Uudenmaan liitto pitää kokonaisuutta ongelmallisena muun muassa alueiden käytön suunnittelujärjestelmän kannalta (AKL 4 §). Yleiskaavan tulisi tarkentaa maakuntakaavassa esitettyä ratkaisua niin, että se sisältää tarkemmat ratkaisut maakunnallisten yhteyksien turvaamiseen sekä niiden kanssa kokonaisuuden muodostavat, paikalliset, huomioon otettavat ekologisten verkostojen osat, sillä maakuntakaavassa osoitetaan ainoastaan maakunnallisesti merkittävät viheryhteystarpeet.

Mäntsälän yleiskaavaa varten laaditussa ekologisen verkoston selvityksessä (Sitowise 2024) on tunnistettu maakunnallisten yhteyksien lisäksi ylikunnalliset ja paikalliset yhteydet. Selvityksen mukaan paikallisen tason yhteydet on selvitetty strategisen yleiskaavan tasolla ja ylikunnalliset yhteydet osoittavat paikallisten yhteyksien jatkumoa kuntarajan yli. Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että selvityksen tulokset huomioidaan yleiskaavassa oikeusvaikutteisilla merkinnöillä ja määräyksillä.

Yleiskaavaehdotuksen yleiset määräykset edellyttävät, että ekologisten yhteyksien jatkuvuus ja kehittäminen tulee turvata tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa, sekä ehkäistä liikenne- ja muun rakentamisen aiheuttamaa pirstoutumista. Lisäksi määräysten mukaan tulee varmistaa viheralueverkoston jatkuvuus sekä sen ekologinen ja virkistysellinen toimivuus yhtenäisenä verkostona. Uudenmaan liitto pitää määräysten sisältöä hyvänä. Oikeusvaikutusten kannalta on kuitenkin selkeämpää, että yleismääräysten lisäksi kaavakartalla osoitetaan tiedossa olevat ekologisen verkoston huomioon otettavat osat, kuten paikalliset ekologiset yhteydet.

Kaavaselostuksen liitteen 4 mukaan yleiskaavaehdotuksen pääkartalta on poistettu kaikki paikallisesti tärkeät ohjeelliset ekologiset yhteysmerkinnät (31 kpl), ja ne on korvattu Uusimaa-kaavan mukaisilla ohjeellisilla viheryhteystarpeilla (6 kpl). Uudenmaan liitto toteaa, ettei paikallisesti tärkeitä yhteyksiä voi sellaisenaan korvata maakunnallisilla yhteyksillä, koska niiden sijainti ja merkitys on erilainen ja molempia tarvitaan, jotta verkosto säilyy toimivana.

Liite 4 ”Muutokset Mäntsälän strategisen yleiskaavan 2050 ehdotukseen kuntakehityslautakunnan 29.10.2025 kokouksen jälkeen” sisältää ennen nähtävillä oloa tehtyjen viimeisimpien muutosten perusteluja. Niiden mukaan viheryhteydet voivat estää energia- tai tuulivoimahankkeita, tai rajoittaa metsätalouden toimenpiteitä. Perusteluissa väitetään myös, että metsälaki velvoittaa jo nykyisellään viheryhteyksien säilyttämiseen. Lisäksi perusteluna todetaan, että yleiskaavassa tärkeintä on turvata eläinten liikkumismahdollisuuksia kuntaa halkovan liikenneväylän molemmin puolin.

Uudenmaan liitto huomauttaa liitteen 4 perusteluista, että metsälaki ei sisällä viittausta viheryhteyksiin. Lisäksi eläinten liikkumismahdollisuuksista on syytä huomata, että ne ovat vain osa ekologisten yhteyksien merkitystä eri lajiryhmille, ja yhteyksien tärkeys korostuu nimenomaan liikenneväylien poikki. Yleiskaavassa on oleellista käsitellä yhteyksien muodostamaa verkostoa kokonaisuutena. Liikenneväylien ylitysten ja alitusten suunnittelu hyödyttää myös suoraan liikenneturvallisuutta.

Uudenmaan liitto tuo esille koko kunnan yleiskaavan merkityksen ekologisten yhteyksien turvaamisessa, jota yksityiskohtaisempi suunnittelu tai yksittäiset sektorilait eivät pysty vastaavalla tavalla huomioimaan. Esimerkiksi Metsälaki suojelee lähinnä pienialaisia ja selkeästi rajattuja erityisen tärkeitä elinympäristöjä, eikä turvaa laajempaa verkostomaista jatkuvuutta. Kaavassa osoitetut ekologiset yhteydet, viheryhteystarpeet tms. eivät myöskään kategorisesti estä energiahankkeiden toteuttamista. Hyvällä suunnittelulla erilaiset tavoitteet on usein mahdollista yhteensovittaa. Liikenneväylät aiheuttavat merkittäviä este- ja häiriövaikutuksia lajiston siirtymiselle, mutta yleiskaavassa on tarpeen huomioida myös muut maankäytön rajoitteet ekologiselle verkostolle ja yhteensovittaa ne yleiskaavassa.

Kokonaisuus on ekologisten yhteyksien kannalta ongelmallinen, koska yleiskaavan tulisi tarkentaa maakuntakaavassa esitettyä ratkaisua. Sen tulisi sisältää ratkaisut maakunnallisten yhteyksien turvaamiseen sekä niiden kanssa kokonaisuuden muodostavat, paikalliset, huomioon otettavat ekologisten verkostojen osat. Tunnistetut ylikunnalliset ja paikalliset yhteydet tulisi huomioida yleiskaavassa oikeusvaikutteisilla merkinnöillä ja määräyksillä.

Luontoarvot

Mäntsälän strategisen yleiskaavan ehdotus sisältää kolme oikeusvaikutteiseksi tarkoitettua yleiskaavakarttaa, joista Luonnonympäristö ja virkistys esitetään strategisen yleiskaavakartan liitekartalla 1. Kyseisellä kartalla on osoitettu "luonnonsuojelullisesti arvokkaina kohteina ja alueen osina" piste- ja aluemerkinnoin eräitä vesilailla suojeltuja pienvesiä, sekä luonnonsuojelulailla suojeltuja lajeja. Kaava-aineistoista ei selviä, kuinka luontoselvitysten tiedot kokonaisuutena, esimerkiksi maakunnallisista kohteista, on huomioitu kaavaratkaisussa. Uudenmaan liitto huomauttaa, että ei ole mahdollista todeta, että maakunnalliset luontoarvot olisi otettu riittävästi huomioon.

Maakuntakaavan yleismääräys edellyttää, että "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemat rajaukset." Uudenmaan liitto katsoo, että luontoarvojen osalta kaavaratkaisussa hyödynnetty tietopohja sekä siitä tulevat ratkaisujen perustelut tulee kuvata selkeämmin selostuksessa ja tarvittaessa täydentää kaavaratkaisua.

Suojelualueet

Kaavakokonaisuus on suojelualueiden osalta vaikeaselkoinen, mistä syystä lausunnon antaminen on haastavaa. Varsinainen kaavaselostus on ristiriidassa kaavakartan kanssa, ja selostus antaa suojelualueiden osalta virheellisen kuvan kaavan sisällöstä.

Mäntsälän strategisen yleiskaavan ehdotuksen suojelualueenratkaisu sisältää kolme eri merkintätyyppiä ja -määräystä suojelualueille, ja osa niistä on osoitettu määräaikaisina. Osassa toissijainen aluevaraus on MY. Kaavaratkaisu ei ole tämän vuoksi vaikutuksiltaan ja kaavan tulkinnan kannalta kokonaisuutena selkeä. Rakentamislain 53 §:n mukainen toimenpiderajoitus tulee SL-1 merkinnän määräyksen mukaan voimaan vasta määräajan päätyttyä ja SL-1/MY merkinnän määräykseen sitä ei sisälly. Rakentamislain mukainen toimenpiderajoitus ja maisematyöluvan edellyttäminen uusilla luonnonsuojelualueilla varmistaisi suojelualueiden säilymisen

paremmin kuin määräyksen lause: "Alueella ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja (esimerkiksi kaivaminen, louhiminen, täyttäminen, tasoittaminen tai puiden kaataminen)."

Yleiskaavaehdotuksen suojelualueiden kaavaratkaisut, etenkin 5 vuoden määräaika perustamattomien suojelualueiden osalta, eivät vastaa maakuntakaavan tavoitteeseen luontoarvojen pitkän tähtäimen vaalimisen osalta. Maakuntakaavan tavoitteesta poikkeavalle ratkaisulle tulee esittää perustelut, miksi poikkeaminen olisi kyseisen tavoitteen kannalta maakuntakaavassa osoitettua parempi ratkaisu.

Maakuntakaavassa on osoitettu suojelualueita, koska ne ovat osa Uudenmaan maakunnan kehityksen kannalta tarpeellisia alueita. Suojelualueista on saatavissa valtiolta korvaus luonnonsuojelun perustamisen yhteydessä. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää Uudellamaalla myös uusien suojelualueiden osoittamista, jotta luonnon ydinalueiden verkosto voi täydentyä, vahvistua ja siten säilyttää lajiston monimuotoisuuden muun maankäyttöpaineen puristuksessa. Alueidenkäytön suunnittelu on väline alueiden varaamiseen ja muun maankäytön ohjaamiseen toisaalle. MY-alue varaa alueen maaseutuelinkeinojen käyttöön ja turvaa osan ympäristöarvoista, mutta ei varmista luontoarvojen maakunnallisen kokonaisuuden säilymistä, ja sen kehittymistä entistä monimuotoisemmaksi ydinalueeksi, kohti luonnontilaa.

Maakunnallisten arvojen huomioon ottamisessa oleellista on, että yleiskaavaratkaisu ja yleiskaavassa käytettävä merkinnät ja määräykset suojaavat luonnonsuojelualueiksi soveltuvia luontoarvoja, jotta ne voidaan toteuttaa luonnonsuojeluna luonnonsuojelulain mukaisella menettelyllä. Tämä koskee myös uusia, maakuntakaavan valmistelun jälkeen tehdyissä luontonselvityksissä tunnistettuja maakunnallisia luontoarvoja sisältäviä kohteita, jotka soveltuisivat luonnonsuojelualueiksi. Nämä tulee selostuksessa todeta eritellen luontonselvityksen tuloksista ja perustella eri kaavamerkintöjen käyttö.

Kaavaehdotuksen selostuksessa Uusi luonnonsuojelun alue (SL-1) -merkinnästä todetaan: "Aluumerkintää tulkitaan tarkemman suunnittelun yhteydessä olemassa olevan rajauspäätöksen mukaisesti tai rajausta tarkentuu perustamisesitystä ja -päätöstä tehdessä." Tätä on syytä täsmentää, jotta merkinnän ohjausvaikutusta ei tulkita liian suppeaksi olemassa olevan, merkintää huomattavasti suppeamman alueen rajauspäätöksen mukaan. Olemassa oleva rajauspäätös saattaa olla vain pieni osa suojeltavaksi tarkoitettun alueen laajuudesta ja kattaa vain pienen osan suojelua tarvitsevista luontoarvoista.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Voimassa olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan yleiset määräykset edellyttävät mm. että *"yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot"*. Maakuntakaavassa osoitettuja kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä alueita koskeva määräys edellyttää mm., että *"alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot."*

Yleiskaavaehdotuksessa kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevissa määräyksissä todetaan mm., että *"Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava taajama- tai*

kyläkuvallisesti arvojen ja rakennuskannan säilyminen, sekä otettava huomioon maataloustuotannon tarpeet ja sovittava toimenpiteet siten, ettei valtakunnallisesti arvokkaan maisemakokonaisuuden arvoja heikennetä.”

Uudenmaan liitto katsoo, että yleiskaavaehdotuksessa määräysten muotoilu suhteessa maakuntakaavaan on epäselvä ja että määräyksissä korostuu rakennettu ympäristö, kun taas maisema kokonaisuutena jää vähäiselle painoarvolle. Yleiskaavan määräykset ovat tulkittavissa niin, että niissä viitataan erityisesti taajama- ja kyläkuvan arvoihin ja ainoastaan maataloustuotannon toimenpiteiden osalta maisemakokonaisuuden arvoihin. Käsitteenä maisema on kuitenkin laajempi kuin taajama- tai kyläkuva, ja kulttuurimaisemakokonaisuus sisältää tyypillisesti myös rakentamattomia alueita, ei vain taajama- tai kyläaluetta. Yleiskaavan määräysten muotoilu ei riittävällä tavalla ota huomioon eri luonteisista osaluista muodostuneita maisemakokonaisuuksia. Määräyksiä tulisi vielä selkeyttää niin, että ne varmistavat valtakunnallisten ja maakunnallisten maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilymisen.

Pohjavesi

Uudenmaan liitto totesi kaavaluonnoksesta antamassa lausunnossaan, että pohjavesialueet on osoitettu yleiskaavassa asianmukaisella tavalla, mutta vaikutusten arviointi pohjavesien osalta on kuitenkin suppea ja koskee vain yhtä pohjavesialuetta. Liitto esitti, että vaikutusten arviointia on tarpeen tarkastella laajemmin. Kaavaehdotusta varten on laadittu asiallinen pohjavesiselvitys, sekä vaikutusten arviointi. Uudenmaan liitolla ei ole lausuttavaa pohjavesiin liittyen.

Energia

Uudenmaan liitto kiinnittää huomiota kansallisen vedynsiirtoverkon esittämiseen kaavakartalla. Vaikka kaavaehdotuksen yleismääräys vetyverkon huomioimisesta on tarpeellinen, tulisi linjaus osoittaa myös kaavakartalla ohjeellisena merkintänä. Hanke on parhaillaan YVA-menettelyssä, ja sen linjaus Mäntsälän alueella on jo pitkälti tiedossa. Linjaus on esitetty myös valmisteilla olevassa VISIO-vaihemaakuntakaavan luonnoksessa. Verkon merkitseminen kaavakartalle parantaisi kaavan informatiivisuutta ja edistäisi hankkeen huomioimista jatkosuunnittelussa.

Ympäristöhäiriöt

Kaavassa on osoitettu jäte- ja kiertotalouden (EJ) alueen merkintä Mäntsälän kuntakeskuksen pohjoispuolelle. Merkinnän perustelut on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 4 (Muutokset Mäntsälän strategisen yleiskaavan 2050 ehdotukseen 29.10.2025 (§ 123) ja 10.12.2025 (§ 143) kuntakehityslautakunnan päätösten jälkeen.)

Uudenmaan liitto kannustaa etsimään keinoja kiertotalouden edistämiseen ja varaamaan kiertotaloudelle soveltuvia alueita. Liitto pitää kuitenkin ongelmallisena sitä, että strategisen yleiskaavan ratkaisu merkinnän osalta on kuvattuna liitteessä, eikä varsinaisessa kaavaselostuksessa. Merkinnän vaikutusten arviointi myös puuttuu. EJ-alue sijaitsee esimerkiksi Uudenmaan liiton maakuntatason selvityksessä Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella (2018) tunnistetulla käytäväalueella ja ydinalueiden välittömässä läheisyydessä. Ottaen huomioon merkinnän mahdollistaman toiminnan laatu ja mahdolliset ympäristövaikutukset, on vaikutukset arvioitava yleiskaavan yhteydessä asianmukaisella tavalla.

Ilmastovaikutusten arviointi / Ilmastovaikutukset ja hiilensidonta

Yleiskaavan keskeisin negatiivinen ilmastovaikutus aiheutuu yhdyskuntarakenteen laajentumisesta uusille rakentamattomille alueille, mikä lisää rakentamis- ja liikkumistarvetta sekä vähentää hiilinieluja- ja varastoja. Yleiskaavan merkintöjen ja määräysten tulee ohjata ensisijaisesti yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen ja vasta tämän jälkeen uusien alueiden käyttöönottoon ja niidenkin toteuttamista vaiheistaen ja priorisoiden. Uusien alueiden käyttöönoton periaatteet on tarpeen tuoda selkeästi esille ilmastovaikutusten hillitsemiseksi ja varmistaa tältä osin kaavan riittävä ohjaus yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.

Kaavaselostuksen ilmastovaikutusten arviointi on laadittu asianmukaisesti kattaen yleiskaavan keskeiset vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Arvioinnissa on tunnistettu kaavan vahvuuksia ja heikkouksia ilmastovaikutusten kannalta. Lisäksi siinä on tunnistettu vaikutuksia, joihin yleiskaavatasolla ei voida vaikuttaa, mutta jotka on tarpeen huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa. Toisaalta arvioinnissa ei ole tuotu esille esimerkiksi kiertotalouden tai aurinkoenergian mahdollisuuksia ilmastovaikutusten hillitsemiseksi.

Arvioinnin kehittämiseksi Uudenmaan liitto tuo esille seuraavaa: Arvioinnissa ei ole tehty vertailua yleiskaavaluonnokseen, eli kuvattu miten luonnosvaiheessa tunnistettuja haitallisia ilmastovaikutuksia on mahdollisesti saatu hillittyä ja positiivisia vaikutuksia vahvistettua kaavaehdotuksessa. Lisäksi vaikutuksia olisi voinut havainnollistaa sanallisen kuvauksen lisäksi myös kuvin/graafein. Näitä on toki voinut sisältyä ilmastovaikutusten arviointia koskevaan selvitykseen (Sitowise 2025), mutta kyseistä raporttia ei ollut lisätty nähtävillä olleeseen kaava-aineistoon.

Yhteenveto lausunnon keskeisistä viesteistä

- Kaavakokonaisuus on vaikeaselkoinen, osin ristiriitainen, joten lausunnon antaminen haastavaa. Kaava-aineiston selkeyttäminen edellyttää muutoksia kaava-aineistoon ja siten mahdollisesti ehdotuksen uudelleen nähtäville asettamista.
- Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän periaatteiden mukaisesti yleiskaavan tulisi tarkentaa maakuntakaavaa. Yleiskaavaehdotus on osin ristiriitainen maakuntakaavan kanssa (maakuntakaavan suojelualueet), osin maakuntakaavaa yleispiirteisempi (tieyhteys) ja osin ei tarkenna maakuntakaavan ratkaisua (ekologiset yhteydet).
- Yleiskaavan tavoitteet liittyen olevan yhdyskuntarakenteen tehostamiseen ovat maakuntakaavan keskeisten periaatteiden mukaisia, mutta yleiskaavaratkaisu ei riittävästi varmista niiden toteutumista. Olevan rakenteen tehostamisen ensisijaisuus laajentumisen sijaan tulisi näkyä selkeämmin kaavaratkaisussa. Taajamien laajentumisalueita olisi hyvä vielä tutkia kriittisesti ja ohjata niiden mahdollista käyttöönottoa vaiheistuksella.
- Myös elinkeino- ja työpaikka-alueiden osalta yleiskaava sisältää huomattavaa väljyyttä ja siten mahdollistaa rakenteen hajautumista vastoin maakuntakaavan tavoitteita. Alueiden laajuutta ja vaiheistusta tulisi ohjata tarkemmin. Kauppaan liittyviä määräyksiä on tarpeen tietyiltä osin tarkentaa.
- On hyvä, että kaavaluonnosvaiheessa mukana olleista rakenteen laajenemissuuntia osoittavista nuolista (yhdyskuntarakenne, elinkeinojen alueet) on kaavaehdotuksessa luovuttu.

- Liikenteen osalta olisi hyvä valita yleiskaavaa toteuttava skenaario ja täydentää vaikutusten arviointia. Hienoa, että taukopaikka on osoitettu yleiskaavassa.
- Kokonaisuus on ekologisten yhteyksien kannalta ongelmallinen. Yleiskaavan tulisi tarkentaa maakuntakaavassa esitettyä ratkaisua niin, että se sisältää tarkemmat ratkaisut maakunnallisten yhteyksien turvaamiseen sekä niiden kanssa kokonaisuuden muodostavat, paikalliset, huomioon otettavat ekologisten verkostojen osat. Selvityksessä tunnistetut ylikunnalliset ja paikalliset yhteydet tulisi huomioida oikeusvaikutteisilla merkinnöillä ja määräyksillä.
- Kaava-aineistoista ei selviä, kuinka luontoselvitysten tiedot kokonaisuutena, esimerkiksi tiedot maakunnallisista kohteista, on huomioitu kaavaratkaisussa ja siksi ei ole mahdollista todeta, että maakunnalliset luontoarvot olisi otettu riittävästi huomioon.
- Varsinainen kaavaselostus antaa mm. suojelualueiden osalta virheellisen kuvan kaavan sisällöstä. Suojelualue ratkaisu sisältää kolme eri merkintätyyppiä ja -määräystä suojelualueille, ja osa niistä on osoitettu määräaikaisina. Osassa toissijainen aluevaraus on MY. Kaavaratkaisu ei ole vaikutuksiltaan ja kaavan tulkinnan kannalta kokonaisuutena selkeä.
- Rakentamislain mukainen toimenpiderajoitus ja maisematyöluvan edellyttäminen uusilla luonnonsuojelualueilla varmistaisi suojeluarvojen säilymisen paremmin kuin kaavamääräyksen nykyinen lause.
- Suojelualueiden kaavaratkaisut eivät vastaa maakuntakaavan tavoitteeseen luontoarvojen pitkän tähtäimen vaalimisen osalta.
- Maiseman ja kulttuuriympäristön osalta kaavamääräyksiä tulee arvojen turvaamiseksi selkeyttää.
- Kaavaehdotusta varten on laadittu asiallinen pohjavesiselvitys sekä vaikutusten arviointi.
- Kaavaehdotuksen yleismääräys vetyverkon huomioimisesta on tarpeellinen, mutta linjaus tulisi myös osoittaa kaavakartalla ohjeellisena merkintänä.
- Jäte- ja kiertotalouden alueen (EJ) vaikutukset tulee arvioida.
- Kaavaselostuksen ilmastovaikutusten arviointi on laadittu asianmukaisesti. Yleiskaavan keskeisin negatiivinen ilmastovaikutus aiheutuu yhdyskuntarakenteen laajentumisesta uusille rakentamattomille alueille. Uusien alueiden käyttöönoton periaatteet on tarpeen tuoda selkeästi esille ja ja varmistaa kaavan riittävä ohjaus ilmastopäästöjen hillitsemiseksi.

[Lisätty kokouksessa] Uudenmaan liitto toteaa, että kaavan sisältö ja kaava-asiakirjat edellyttävät muutoksia ja muokkaamista. Liiton näkemyksen mukaan kaavaehdotus on syytä asettaa uudelleen nähtäville. Uudenmaan liitto kannustaa jatkamaan työtä, jotta tärkeä, pitkä ja laaja kaavatyö saadaan päätökseen.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Esittelijä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Käsittely:

Käsittelyn aikana maakuntajohtaja teki muutetun päätösesityksen seuraavasti:

- Lausunnon loppuun Yhteenvedon jälkeen lisätään:

Uudenmaan liitto toteaa, että kaavan sisältö ja kaava-asiakirjat edellyttävät muutoksia ja muokkaamista. Liiton näkemyksen mukaan kaavaehdotus on syytä asettaa uudelleen nähtäville. Uudenmaan liitto kannustaa jatkamaan työtä, jotta tärkeä, pitkä ja laaja kaavatyö saadaan päätökseen.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- antaa lausunnon maakuntajohtajan muutetun esityksen mukaisesti,
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntija Mariikka Manninen

Täytäntöönpano:

Päätösote: Mäntsälän kunta